

utrpěvší úraz při práci řezačkou, a shledávala zavinění žalovaného v tom, že řezačka nebyla podle předpisů opatřena ochranným zařízením. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d uvedl v otázce, o níž tu jde, v d ů v o d e c h: Otázka, zda v tomto případě jest považovati žalovaného za podnikatele dle Šu 46 (45) úr. zák. ze dne 28. prosince 1887, čís. 1 ř. zák. 1888 či za třetí osobu dle Šu 47 téhož zák., byla prvním soudem správně rozřešena ve smyslu poslednějším. Soud stolice prvé učinil totiž ve sporu bezvadná zjištění, jež přejal po rozumu Šu 498 c. ř. s. i soud odvolací za podklad pro své rozhodnutí. A ze zjištění těch vyplývá, že panství L. s přiděleným dvorem P. bylo zapsáno v katastru žalobkyně před úrazem M. R-ové jako podnik, povinný ku pojištění, že správě jeho, a nikoli žalovanému byly předepsány příspěvky k úrazovému pojištění. Vychází to ze spisů úrazové pojišťovny dělnické pro Čechy v Praze. Ostatně přiznává to žalovaný v odvolání sám, uváděje výslovně, že pojistné premie platil z důchodů správy. Nerozhoduje, že panství L. jest hospodářským celkem, jež spravoval žalovaný jako správce úplně samostatně, že vše pro podnik nakupoval a výrobky zase prodával, aniž byl při tom vázán nějakými předpisy nadřízeného mu ředitelství, poněvadž, i když je to pravdou, neplyne z toho ještě, že podnik byl provozován na účet a nebezpečí žalovaného. Rozhodným je, že podnik se neprovozoval na vrub žalovaného správce, jenž přece peníze k nákupu pro podnik nevydával ze svých peněz a příjem z prodeje výrobků byl povinen sčítovati a odváděti ředitelství, poněvadž se nacházel pouze ve služebním poměru k panství, byl plnomocníkem majitele tohoto, a nebyl podnikatelem v tomto podniku ve smyslu úrazového zákona, poněvadž mu ani panství L. samo, ani žádný z dvorců k němu přináležejících vlastnický nepatřily. Ručení žalovaného dlužno tudíž posuzovati dle Šu 47 a nikoli dle Šu 45 úr. zák.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání poukázav po právní stránce k důvodům odvolacího soudu.

Čís. 4223.

Smlouva o dodání tašek za přemrštěnou cenu, uzavřená v září 1922, jest dle Šu 879 obč. zák. nicotna.

(Rozh. ze dne 7. října 1924, Rv I 1033/24.)

Žalobě o zaplacení kupní ceny za dodané tašky p r o c e s n í s o u d prvé stolice vyhověl, o d v o l a c í s o u d žalobu zamítl.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Právním odvolací soud vzhledem k znaleckému posudku, že cena dodaných tašek, prodaných 1000 kusů za 1100 Kč, byla pouze 750 Kč, uznal kupní cenu za přemrštěnou a tudíž předraženou ve smyslu Šu 7

zák. o vál. lichvě ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. Znamka skutkové povahy trestného činu předražování, by využito bylo mimořádných poměrů, válkou vyvolaných, jest tu potud, pokud přechodné následky války trvají (trvaly), pokud poměry, válkou vyvolané, se neustálily, nanejmenší tedy výroba předmětů potřeby (statků) a obchod jimi nenabýly opět nerušeného normálního provozu a konkurence a spotřeba normálního stavu. A že tomu v době rozhodné, t. j. v září 1922 tak ještě bylo, zvláště též v oboru stavebních hmot, je všeobecně známo a nepodléhá pochybnosti. Taktéž je nepochybné, že stavební hmoty jsou předměty potřeby. Proč výrobek, o nějž jde, byl méněcenným, je lhostejno, jen když cena byla přemrštěná a žalobci méněcennost a tudíž přemrštěnost musila býti známa, což popírati ani se nesnažil. Stať dovolání, která by se v tom smyslu vykládati mohla, že prý totiž mu není možno každý kus prohlížeti, zda odpovídá jakosti zboží prvotřídního, nezasluhuje jako novota sice povšimnutí, ale přece dlužno na to odvětit, že nešlo o jednotlivé kusy, nýbrž o celou zásilku (dodávku), kde všechny kusy byly stejně nedostatečné následkem vadné práce. Mínění, že by tu měla míti místo jen námitka ze správy, je mylné, neboť, jsou-li tu všechny známky předražení, tedy čin pod trestem zakázaný, je nicotnost, zákonem na takové právní jednání jakožto zákonnému zákazu se přičítící vyslovená (§ 879 obč. zák.), trestem a musí býti vyřčena, byť poškozený měl ještě jiné právní prostředky, jimiž následkům protizákonného činu odpůrcova čeliti mohl. On těchto jiných prostředků sice užití může, ale nemusí. Pročež dovoluje mu § 17 zákona o vál. lichvě, by buď volil neplatnost právního jednání nebo nárok na snížení ceny a rovněž tak měla žalovaná v tomto případě sice právo, spokojiti se s nárokem na snížení ceny, jak dovolání si přeje, avšak tohoto práva nezvolila, nýbrž prohlašujíc cenu za přemrštěnou, žádá za úplné zamítnutí žaloby znějící na zaplacení ceny té, volí tedy účinek silnější, žalobní nárok úplně ničící, což jest, správně podřaděno, právě nicotnost §u 879 obč. zák.

Čís. 4224.

Věřitel, jemuž příslušela nedílná pohledávka proti veřejné společnosti i jednotlivým společníkům, a jenž ji přihlásil jak k vyrovnání veřejné společnosti tak veřejných společníků, může požadovati plnou kvotu vyrovnáním smlouvenou jak na společnosti, tak i na jednotlivých společnících. Lhostejno, že vyrovnání bylo vedeno ohledně veřejné společnosti i společníků současně, jen když bylo vedeno ohledně každých zvláště.

(Rozh. ze dne 7. října 1924, Rv I 1050/24.)

Ve vyrovnacím řízení veřejné společnosti »E. B. a syn«, »B. W. a spol.« a veřejných společníků Václava B-a a Marie B-ové zavázali se dlužníci v březnu 1923 zaplatiti 25% kvotu. Žalobkyně přihlásila ve vyrovnání pohledávku 110.180 Kč, jež byla uznána pravou a splatnou. Na pohledávku žalobkyně zaplatila pouze společnost »B. W. a spol.«